

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING BEHEER EN VERKEER

Datum: 19 november 2014
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 20.00 - 22.35 uur

Aanwezig: mw. N.G.J. Temmink (voorzitter), dhr. K.D.J. Castelein (D66), dhr. J. Luhoff (D66), dhr. C. Schimmel (D66), dhr. W.H. Koks (SP), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. D.S. Ruddijs (PvdA), dhr. W.B. Leemhuis (GroenLinks), dhr. M. van der Glas (GroenLinks), dhr. A.W. Maat (Stadspartij), mw. S.A. Koebrugge (VVD), dhr. H.P. Ubbens (CDA), mw. I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), dhr. R.J. Lammers (Student en Stad), mw. M. Wilschut (PvdD)

De wethouders: dhr. P.S. de Rook, dhr. M.T. Gijsbertsen

Afwezig m.k.: wethouder dhr. J.M. van Keulen en raadslid dhr. M.D. Blom (VVD)

Namens de griffie: dhr. W.T. Meijer (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeurung

Insprekers: dhr. Noordam, dhr. Nieuwenhuis, dhr. Luning, dhr. Lobeek bij agendapunt B1, Aanpak Ring Zuid - vervolg

---

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter

- Opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Wethouder Gijsbertsen:

- Project geothermie Noord-West: de raad ontvangt binnenkort een brief. In april 2015 zal de raad een besluit nemen over het project. Bij een positief besluit is de aanbesteding in het derde kwartaal 2015. De wethouder nodigt de raadsleden uit voor een tweedaagse excursie naar Denemarken. Daarnaast kan de raad de informatiebehoefte aangeven. Ter voorbereiding op de besluitvorming zal in maart 2015 een informatieve bijeenkomst met de raad worden gehouden. De wethouder vraagt of de commissie zich in deze opzet kan vinden.

De voorzitter:

- Stelt vast dat de commissie zich in de opzet kan vinden en zal verdere reacties naar de griffie sturen.

A2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Afspraken en planning

- a. Besluitenlijsten commissies 8 oktober en 5 november, en raad 29 oktober 2014**
- b. Lange Termijn Agenda**
- c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties**

De voorzitter:

- De toezeggingen worden verwerkt in de LTA.
- LTA en IM-lijst: de commissie stemt in met de voorstellen in blauw.

A4. Conformstukken

a. Aanvullend krediet ontsluitingsweg Helperplein / Van Imhoffstraat

(raadsvoorstel 25 september 2014)

Mw. Wilschut (PvdD):

- Vraagt naar de stand van zaken bij de compensatie van de bomenkap.

Wethouder Gijsbertsen:

- Het gaat hier om de nevengeenstructuur. Compensatie in het gebied is niet mogelijk. Het is niet de bedoeling de compensatie op andere plekken te doen.

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 26 november 2014.

b. Nota bodembeheer 2014

(raadsvoorstel 9 oktober 2014)

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 26 november 2014.

c. Kredietaanvraag Oostelijke Ringweg

(raadsvoorstel 28 oktober 2014)

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 26 november 2014.

d. Kredietaanvraag renovatie Herewegspoorviaduct

(raadsvoorstel 31 oktober 2014)

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 26 november 2014.

A5. Rondvraag

Dhr. Koks (SP):

- Middelen woningbouwverenigingen: spreker herinnert het college aan zijn eerdere vraag om een klein onderzoek te doen naar de effecten van landelijke regelgeving. De corporaties mogen niet meer rechtstreeks middelen steken in de verbetering van de leefomgeving in wijken. Hoe staat het hiermee?
- Tunnel Paterswoldseweg: hoe staat het met het overleg met bewonersorganisaties?

Wethouder Gijsbertsen:

- De eerste vraag hoort thuis in de commissie Ruimte en Wonen bij wethouder Van der Schaaf.

Wethouder De Rook:

- Tunnel Paterswoldseweg: de geplande klankbordgroep van 4 november is uitgesteld omdat de gemeente nog in overleg is met de Coop en anderen. Het overleg met bewonersorganisaties wordt vervolgd.

B1. Aanpak Ring Zuid - vervolg

- a. Inrichtingsplannen onderliggend wegennet, n.a.v. 'Tracébesluit en inrichtingsplannen Aanpak Ring Zuid en omgevingsvergunning Helperzoomtunnel' (collegebrief 29 september 2014)
- b. Wensen en bedingen realisatieovereenkomst Aanpak Ring Zuid (collegebrief 31 oktober 2014)

Inspreker dhr. Noordam (buurtcommissie Buitenhof) is blij met de maatregel voor extra stil asfalt langs Buitenhof. De geluidwal: er wordt uit de bestaande wal van 1,5 km een stuk van 800 meter in plaats van 200 meter verwijderd. De lage wal wordt wel degelijk doorgetrokken langs de nieuwe busafrit. Beide wallen vallen niet onder de akoestische maatregelen. Door het stille asfalt wordt de norm gehaald. De raad is voor een robuustere geluidafscherming dan het wettelijk minimummodel. De beide wallen horen daar volgens spreker bij. In de raad is nog nooit gesproken over verwijdering van de wal. De wal houdt bandenlawaai tegen bij regen. De rekenmodellen houden geen rekening met deze situatie. Waarom kan bij de uitvoering niet meer van de wal gehandhaafd blijven? Hoe zit het met die defractiestroken? Dat is eveneens een opstaande rand.

Inspreker dhr. Nieuwenhuis (Fietsersbond) zegt dat de fietsinfrastructuur volledig in dit soort plannen moet worden meegenomen. Spreker gaat in op het verdwijnen van de fietsoversteek bij de Esperantoweg en het mogelijk niet-realiseren van een fiets- en voetgangerstunnel op die plek. Deze fietsroute is onderdeel van een belangrijke oost-westfietsverbinding. De sociale cohesie tussen de wijken is belangrijk. Er komt een optimalisatie. De Fietsersbond vraagt zekerheid dat de tunnel er komt. Een optie is te zoeken naar andere financieringsbronnen.

Inspreker dhr. Luning (TKP Investments) gaat in op de bereikbaarheid van het bedrijf TKP Investments. Het bedrijf is gevestigd aan de noordkant van de Zuidelijke Ringweg. Samen met andere bedrijven werken er meer dan 1000 personen. De bereikbaarheid van het kantorenpark wordt na realisatie van de ZRG slechter. De route via Euroborg levert gevaarlijke situaties op. Ook voor bezoekers verslechtert de situatie.

Inspreker dhr. Lobeek (VNO-NCW Noord) vervolgt het betoog van de heer Luning en zegt dat na anderhalf jaar praten de stuurgroep heeft gezegd niets te willen doen aan een verbeterde ontsluiting van TKP Investment en de bijbehorende bedrijven. Spreker vindt deze aanpak niet passen bij dit gemeentebestuur en citeert daartoe uit het bestuursakkoord. De bedrijven merken niets van de uitgangspunten van deze coalitie. Een gesprek met bestuurders is niet tot stand gekomen en een brief van een jaar geleden is nog nooit beantwoord. De bedrijven hebben een alternatief voorgesteld dat

geen nadelige consequenties heeft. Spreker verzoekt de raad de wethouder te vragen in overleg te gaan met de bedrijven.

Dhr. Ruddijs (PvdA):

- De insprekers: kan het college reageren op het verdwijnen van de wal bij Buitenhof en op de bereikbaarheid van TKP Investments?
- De inrichtingsplannen, de putten in de tunnel: een geluidswal van 3 meter is een erg eenzijdige benadering van de problemen op het gebied van geluid en luchtverontreiniging. De fractie heeft moeite met het stedenbouwkundig argument. Wat vinden de omwonenden?
- Inrichtingsplan Helpman/Coendersborg: de fractie is niet gerust dat de voorgestelde maatregelen vanwege de Helperzoomtunnel gaan werken. Een 30 km-weg zegt niets. Er moet meer gebeuren. Dat geldt ook voor de Helperzoom en de Goeman Borgesiusweg.
- Helpman, de Groninger Schoolvereniging: deze grote school heeft een sterk verkeersaantrekkende werking. Mogelijk is in de toekomst een verplaatsing mogelijk.
- De realisatieovereenkomst en de risico's: de gemeente is geen risicodragende partij, maar er bestaat wel de kans dat bij bijvoorbeeld vertraging naar de gemeente wordt gekeken.

Dhr. Koks (SP):

- De fractie is tevreden over het extra stille asfalt en over de aandacht voor de bewoners van de Maaslaan en de Vondellaan.
- De lijst met wensen en bedenkingen: de motie over regionale werkgelegenheid staat niet in de lijst. De fractie ziet dit aspect graag concreet en SMART terugkomen bij de aanbesteding. Het gaat om meer dan het toepassen van de SROI-regeling.
- De defractiestroken: wat is het standpunt van het college? Het punt staat niet in de lijst.
- Fietstoegankelijkheid voetgangersbrug bij de Papiermolen: ook dit punt staat niet in de lijst wensen en bedenkingen.
- Luchtkwaliteit: de fractie wacht af wat uit de discussie in het parlement komt.
- De brief aan de NAM: de fractie is benieuwd naar het antwoord.
- Waarom krijgt Rijkswaterstaat 2,4 miljoen euro uit het budget voor onderhoud?

Dhr. Maat (Stadspartij):

- De brief aan de NAM en de provincie: de fractie is benieuwd naar de antwoorden van beide.
- Het extra stille asfalt: de fractie had liever een geluidscherm bij het Stadspark en Buitenhof gezien dan wat er nu is. Wat vindt het college?
- Het Zuiderpark: de fractie stelt voor beide delen met een houten loopbrug te verbinden.
- Maaslaan en Vondellaan: de fractie wacht het verkeersplan af.
- Helpman: de fractie is het eens met het college om de Goeman Borgesiuslaan te benutten voor het verkeer binnen de wijk.
- De Helperzoomtunnel: wat doet het college als er meer verkeer door de tunnel gaat dan nu over de Esperantokruising gaat?
- TKP Investment en brief VNO: het college moet een oplossing zoeken gezien de dreiging van planschade.

Dhr. Lammers (Student en Stad):

- De positie van de gemeente in het vervolg van het project moet duidelijk zijn. communicatie is een belangrijk punt. Spreker wijst op de betreffende motie die de raad heeft aangenomen.
- De overige taken van de gemeente: wat is de rol van de raad als de optimalisaties sneuvelen? Kan de raad dan enkel geld bijleggen? Wat als de provincie er anders over denkt?
- De realisatieovereenkomst: wat als er wezenlijke wijzigingen zijn? Wat is de rol van de raad?

Dhr. Ubbens (CDA):

- Een aantal routes naar grote werkgevers zijn niet optimaal ingevuld zoals naar DUO en TKP Investment. Is er wel goed overleg geweest?
- Esperantotunnel: velen onderschrijven het belang ervan.
- Wensen en bedenkingen: er is blijvend aandacht nodig voor de waarde 'eenvoud'.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Status inrichtingsplannen: wat kunnen mensen doen als zij bezwaren hebben? Wat betekent het dat na vaststelling nog wijzigingen kunnen worden aangebracht? Wie bepaalt dat? Kan bespaard geld bij een ander onderdeel worden gebruikt?
- Voetgangersbrug bij de Papiermolen: in welk onderdeel is deze brug opgenomen? Vanwege de hellingsgraad is een tunnel beter. Graag een reactie.
- De realisatieovereenkomst: de gevolgen in andere delen van de stad ontbreken.
- De insprekers vanuit TKP Investment hebben wel degelijk een punt. Wat kan worden gedaan?
- De schermen bij De Linie: spreker ziet hetzelfde probleem als de PvdA. Het stedenbouwkundige argument is geen doorslaggevend argument.
- Inspreker Fietsersbond: spreker is het eens met de inspraakreactie. Is er al meer duidelijk?
- Inspreker de Buitenhof: graag een reactie op het verwijderen van 800 in plaats van 200 meter.
- Ontsluiting DUO vanaf Maaslaan: hoe kan het dat bij één deksel slechts 1 meter grond kan worden aangebracht? Dit staat in de notulen van de stuurgroep: bij andere deksels gaat het om 1,5 meter.
- Spreker is het eens met de opmerking van Student en Stad over de rol van de raad. Spreker wil graag dat de raad wordt meegenomen bij de aanbesteding.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Inspreker Buitenhof: spreker sluit zich aan bij de opmerking over de 800 meter aarden wal.
- Het vorige punt is er een voorbeeld van dat goede communicatie en duidelijkheid nodig is.
- Inspreker Fietsersbond: het is een aan een eis grenzende wens. De tekst mag hier niet van afleiden.
- Gewijzigde verkeerscijfers A28: zijn aanvullende maatregelen in de toekomst mogelijk?
- Inrichtingsplannen: spreker vindt het er goed uitzien. De meetpalen bij de putten zijn belangrijk in verband met begroeiing.
- Inrichtingsplan Helpman: er is nog veel onduidelijk. Wanneer krijgen bewoners duidelijkheid?
- Inrichting Maaslaan: hoe verhoudt zich dit tot het verhogen van het Parkwegviaduct? Wanneer wordt dit besproken?
- Spreker sluit zich aan bij de vraag van de PvdA over financiële risico's voor de stad en de vragen over social return en de loopbrug bij de Papiermolen.

Mw. Koebrugge (VVD):

- De fractie wil graag betrokken worden bij de zaken waar de stad invloed op heeft zoals het onderliggend wegennet en de verkeersregulering tijdens de ombouw. Hetzelfde geldt voor het toegezegde verkeersplan voor De Wijert.
- Het is goed dat de Esperantotunnel en de aansluiting op de Europaweg goed zijn ingetekend.
- Het nieuwe verkeersplan voor Helpman heeft eveneens de aandacht van de raad nodig.
- Inspreker TKP Investment en VNO: wat vindt het college van het idee een rechtstreekse aansluiting van de Europaweg op het Winschoterdiep te maken?
- De fractie is het eens met de drie thema's bereikbare stad: de drie optimalisaties realiseren en dit binnen het budget doen.

Dhr. Luhoff (D66):

- Geeft complimenten voor de realisatieovereenkomst en de inrichtingsplannen.
- Inrichtingsplannen: de compensatie van de parkeerplekken Vondellaan moet nog geregeld worden.
- Inrichtingsplannen: hoe kan de rol van de gemeente worden gewaarborgd bij de uitwerking?
- Realisatieovereenkomst: het klopt dat de gemeente een zeker financieel risico heeft.
- De insprekers: spreker verzoekt om een reactie.
- Communicatie, de opmerking van de heer Ubbens: gezien de omvang van de stukken en de teksten is het niet gemakkelijk alles te communiceren.

Mw. Wilschut (PvdD):

- Het valt op dat er nog veel opmerkingen zijn gemaakt. Er zijn nog veel losse eindjes. Spreekster noemt een aantal punten.
- De insprekers: graag een reactie.

- De fractie vindt de optimalisaties wezenlijk. Het mag niet ten koste gaan van groen. Dit laatste is een algemeen punt bij het totale plan.
- Spreekster wijst op de bijeenkomst van de PvdD over gezondheidsrisico's langs snelwegen.
- Is volledige compensatie van verdwenen groen haalbaar?
- De fietsvriendelijkheid komt op sommige punten in de knel.
- Scholen: de ZRG ligt in de buurt van 16 scholen. Op het punt van luchtkwaliteit zijn er ook nog veel losse eindjes. Dit geldt ook voor de fietsveiligheid.
- De fractie vindt al met al dat het een te grote investering is gezien de ermee gepaard gaande belangen. Leefbaarheid moet voor bereikbaarheid gaan.
- Wat gaat de wethouder doen met nieuwe onderzoeken van de mensen die in beroep gaan?
- Knelpunten in de wijken moeten volledig worden opgelost.

Wethouder De Rook:

- De realisatieovereenkomst: de gemeente is geen risicodrager in het project. Als een partij verwijtbaar handelt, is het risico voor de betreffende partij. De optimalisaties vallen niet onder dit laatste.
- Optimalisaties: de aanbestedingen zijn alleen geldig indien de optimalisaties erin zijn opgenomen. Als in de dialooffase blijkt dat een optimalisatie niet kan, treden de overheden met elkaar in overleg en komt de wethouder naar de raad. Het is belangrijk geen aanvullende maatregelen op te voeren die geld kosten zodat de optimalisaties kunnen worden gerealiseerd.
- Inrichtingsplannen: het gaat nu om de plannen op hoofdlijnen. De aannemer gaat in overleg met bewoners over de verkeersmaatregelen. Het college besluit erover en daartegen staat bezwaar en beroep open.
- Nieuwe verkeerscijfers die er gunstiger uitzien, zijn niet in het Tracébesluit verwerkt. De afgesproken geluidmaatregelen blijven staan. Als de beoogde geluideffecten niet worden gehaald, worden extra maatregelen genomen. Het beoogde geluidniveau wordt bij de opleveringstoets gegarandeerd.
- Inspreker dhr. Noordam: het getal van 200 meter komt de wethouder onbekend voor. Vanwege de busafrit is een doorbreking van de wal van 800 meter nodig. Het heeft geen gevolgen voor het afgesproken geluidniveau omdat de effecten van deze wal niet worden meegenomen bij het te realiseren geluidniveau bij Buitenhof.
- De Linie: het gebouw staat met de achterkant naar de ringweg. Een scherm van 4 meter is te hoog. Vanwege de stedenbouwkundige kwaliteit hebben maatregelen op de gevel de voorkeur. Dit zal met de bewoners worden besproken.
- Bereikbaarheid bedrijven: DUO en de belastingdienst kunnen zich vinden in de plannen. Europapark Noord: de wethouder begrijpt de zorg. De heer Lobeek heeft het verkeer: er zijn vele, ook bestuurlijke gesprekken gevoerd. Een directe aansluiting op de Europaweg is verkeersonveilig en te duur en heeft een negatief effect op de doorstroming in de Oosterpoort. De gemeente voorziet in een routing via het Europapark.
- De aanbesteding: de gestelde vragen over de Papiermolen, de kwaliteit en dergelijke komen in de marktbenadering aan de orde. Lokale aannemers worden betrokken bij het project.
- De rol van de raad in het vervolgproces: voordat de marktbenadering in het voorjaar 2015 start, wordt de raad geïnformeerd. De aanbesteding: de raad wordt geïnformeerd zodra afgeweken dreigt te worden van de door de raad vastgestelde kaders.
- De punten fietsersbrug Papiermolen en defractiestroken worden meegenomen in de marktbenadering.
- Bomen op de deksels: het gaat om een laag van 1,5 meter grond.
- Aardbevingsschade, brief aan de NAM: dit gaat over een breder overleg over de gehele stad.
- Een 30 km-zone: naast borden is een fysieke inrichting nodig.
- De Groninger Scholenvereniging zit in de verkeersmodellen en in het inrichtingsplan.
- De 2,4 miljoen euro aan extra beheerskosten voor Rijkswaterstaat heeft te maken met het bijzondere karakter van de weg, vooral de verdiepte ligging.

- De beroepsprocedure: in de planning is er qua tijdbeslag rekening mee gehouden. Nieuwe plannen die in de beroepsprocedure naar voren worden gebracht, kunnen alleen worden meegenomen als er nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden op die punten.

B2. Herijking beleid duurzaamheid

(collegebrief 7 november 2014)

De voorzitter

- Zegt dat dit agendapunt een vervolg is op de workshop van 8 oktober 2014. De commissie kan input leveren voor het beleid dat volgend jaar aan de raad wordt voorgelegd.

Dhr. Schimmel (D66):

- De fractie legt de focus op energie. De gemeente kan er grote winst boeken.
- Energieneutrale stad in 2035: de ambitie moet overzichtelijker worden gemaakt. Wat verstaat het college onder een energieneutrale stad? Gaat het om woningen en eigen gebouwen? D66 vraagt jaarlijks te rapporteren over de voortgang zodat eventueel bijsturing kan plaatsvinden.
- Bij concrete projecten moeten de energie-effecten en de kosten inzichtelijk worden aangegeven. Dit leidt tot heldere keuzes.
- Naast energie ziet D66 duurzame kringloopvraagstukken. Dat gaat over schaarse grondstoffen.
- Hoe wordt duurzaamheid in alle beleidsvelden meegenomen?

Dhr. Ubbens (CDA):

- De energieneutrale stad 2035: het CDA steunt de ambitie en heeft dezelfde vragen als D66. Tussendoelen zijn nodig. Gegevens over kosten zijn belangrijk.
- In de begroting staan niet altijd meetbare doelen.
- Wat wordt bedoeld met een verschuiving naar groen? De fractie wil zich concentreren op energie.
- Bij duurzaamheid moeten alle andere beleidsterreinen worden betrokken. Het moet niet complexer worden gemaakt dan het al is. Klimaat en energie moeten voorop staan.
- Windenergie: er moet naar de gehele regio worden gekeken.
- Warmte: er zijn veel mogelijkheden maar het is complex en er zijn drie risico's. Zijn er aardbevingsrisico's?
- Meer inzicht in kosten en baten van maatregelen is nodig voor een betere afweging.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Ondersteunt de ambities op het gebied van duurzaamheid en energie.
- Kan de keuzes voor bepaalde opties niet geheel overzien gezien de beperkte kennis.
- De stad moet flinke stappen maken maar spreekster weet niet hoe dit precies moet worden ingevuld. Met meer informatie kan dit op een later moment worden besproken.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- De ambitie energieneutraal 2035 is prima. Het college moet wel vaart maken. Investeren in grootschalige maatregelen is nodig. Spreker noemt geothermie, wind en grootschalige zonneparken.
- De stad moet daarnaast inspelen op kleinere initiatieven van onderaf.
- Energiebesparing is een must: daar is veel winst te behalen. Spreker wijst op maatregelen voor gebouwen en woningen. Een mogelijkheid is de gresco inzetten voor eigen gebouwen. Ook moet de stad in gesprek blijven met het mkb.
- Het plaatsen van kleine windturbines moet gemakkelijker worden gemaakt. de Crisis- en Herstelwet kan voor bepaalde gebieden worden toegepast.
- Spreker is het eens met de opmerking van D66 over borging van duurzaamheid in de gemeentelijke organisatie.
- Labels en sociale huurwoningen: het energieprobleem en het probleem van de armoede moeten in samenhang worden aangepakt.

Mw. Wilschut (PvdD):

- Geeft complimenten voor wat al is gebeurd en voor de ambitie voor 2035.
- Is niet voor het toepassen van de Crisis- en herstelwet voor kleinschalige windprojecten.

- Mogelijkheden op braakliggende terreinen: wanneer worden knopen doorgehakt?
- Aardbevingen: spreekster wijst op de gaswinning als veroorzaker.
- Productie van dierlijke eiwitten is klimaatvervuiler nummer 1 en hoort thuis in de doelstellingen voor klimaat.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Energieneutraal in 2035: het gaat om een ambitie die niet kan worden opgelegd. De consument kiest in vrijheid en zal daarvoor moeten kiezen. Hetzelfde geldt voor de ondernemers: de keuze van de consument is leidend. Duurzaamheid moet lonen. De consument moet goede voorbeelden zien.
- Geothermie: dit is iets wat individuele consumenten niet kunnen doen. De gemeente moet gebruikmaken van de expertise bij bedrijven en instellingen. Aandacht voor duurzaam ondernemerschap kan worden gestimuleerd, bijvoorbeeld door regelgeving. Hoe gaat het college dit doen?
- Het jaarlijkse budget van 2 miljoen is aanvullend op de inzet vanuit de samenleving is een prima aanpak. Dit sluit aan op de visie van de fractie om initiatieven de ruimte te geven.

Dhr. Lammers (Student en Stad):

- Energie als speerpunt is belangrijk: het gaat om duurzaamheid, de kosten en om het stimuleren van de kenniseconomie.
- Kennis: actieve programma's zijn nodig. De gemeente moet samenwerken met de RUG, de Hanzehogeschool en het UMCG.
- Duurzaamheid moet niet worden opgedrongen. Samenwerken staat voorop.

Dhr. Koks (SP):

- Het is een goede zaak dat de doelstelling voor 2035 wordt gehandhaafd.
- Aandacht voor duurzaamheid kan worden bevorderd door duurzaamheid te koppelen aan aardbevingsrisico's vanwege de koppeling met het aardgasgebruik.
- Bedreigingen doelstelling 2035: spreker wijst op het landelijke energieakkoord.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Vindt draagvlak onder inwoners en bedrijven een belangrijk punt. Prioriteiten stellen en speerpunten benoemen is een taak van de gemeente.
- De fractie heeft de volgende prioriteiten: het beheer van de openbare ruimte en afvalverwerking en renovaties en verduurzaming van de woningbouw.
- Het is van belang praktisch en concreet te zijn bij het maken van plannen.
- Sociale duurzaamheid: de fractie is er voorstander van om dit mee te nemen.

Dhr. Maat (Stadspartij):

- Kan zich grotendeels vinden in het betoog van mevrouw Koebrugge.
- Energieneutraal in 2035: dit doel is bittere noodzaak.
- De fractie is blij met de aanstaande brief over het geothermieproject.

Wethouder Gijsbertsen:

- Bedankt de commissie voor de input. De nota komt begin 2015.
- De wethouder zegt toe de volgende onderwerpen in ieder geval in de nota te zullen opnemen: de doelstelling 2035, energie, overzichtelijkheid en de inzet en de resultaten in de tussentijd.
- Er gebeurt al veel. Groningen loopt voor op vele gebieden.
- Op energiegebied ligt er al een stevige basis. De nadruk ligt op waar de overheid kan versnellen en een plus kan aanbrengen. Andere organisaties en individuen zijn al bezig en de gemeente is aanvullend bezig.
- De wethouder gaat in op het doel voor 2035: wat moet daaronder worden verstaan?
- Energieneutraal 2035: het klimaatdoel is de CO₂-uitstoot naar een neutraal niveau brengen. Een smallere definitie gaat over energie. Het energiedoel voor 2035 is: de energieproductie in de stad staat gelijk aan de energieconsumptie in de stad.
- Het doel voor 2035 gaat naast woningen en gebouwen ook over mobiliteit, het gebruik van de ruimte en alle elementen in de stad die de planeet belasten.

- De uitdaging is om in de komende nota de raad een aantal indicatoren voor te leggen. De wethouder noemt de eigen gebouwen, de maatregelen en het energiegebruik. Een ander voorbeeld zijn de woningen en de rol van corporaties, de impact van zonnepanelen en dergelijke.
- Geothermie: de wethouder wijst op de komende brief. Geothermie is iets anders dan gaswinning. Er wordt niets aan de ondergrond onttrokken. De discussie volgt.
- Het is niet de bedoeling dat de focus verschuift. Binnen de vijf sporen wordt gewerkt en worden al resultaten geboekt. Steeds wordt aan de hand van resultaten gekeken of de balans goed ligt.
- Inspraak en windmolens: dit komt aan de orde als de voorstellen voorliggen.
- Energiebesparing en armoedebeleid: beide punten zitten in de Woonvisie en in het armoedebeleid.
- Door duurzaamheid in alle beleidsterreinen op te nemen, wordt het gemakkelijker om duurzaamheid te bevorderen. Er komt uitleg in de nota over de aanpak en over de strategie die daarbij nodig is.
- Het college vindt dat de strategie niet alleen over energie gaat. Het gaat ook over het zodanig cyclisch inrichten van de processen op het gebied van productie en consumptie dat die op lange termijn houdbaar zijn. Naast energie zijn voedsel en groen van belang. Het gaat daarbij zeker ook om sociale doelstellingen. Spreker noemt de toenemende betekenis van participatie van velen in allerlei projecten.
- Er zijn vele dagelijkse activiteiten op het gebied van energie en duurzaamheid. De wethouder noemt de vernieuwing en renovatie van scholen, bedrijventerreinen en dergelijke. Het is van belang methodes te hebben met het oog op te maken keuzes binnen de organisatie. Op dat punt is nog werk te doen.

De collegebrief gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 26 november 2014.

B3. Moskee Park Selwerd - Boomeffectanalyse

(collegebrief 25 september 2014)

op verzoek van de Partij voor de Dieren

Mw. Wilschut (PvdD):

- Het punt is geagendeerd vanwege het vaak niet nakomen van groencompensatie. In dit geval wordt de helft van het aantal te kappen bomen niet gecompenseerd. Andere voorbeelden zijn de jongerenhuisvesting aan de Zonnelaan, de tunnel Paterswoldseweg en de oude Selwerderhof.
- Hoe kan ervoor worden gezorgd dat de een-op-eencompensatie wordt gerealiseerd? Hoe kan dit worden gewaarborgd? Is compensatie op andere plekken of via groene daken mogelijk?

Mw. Koebrugge (VVD):

- De fractie vindt het niet gepast om op deze manier en aan de hand van dit punt over compensatie te spreken.
- De stad is wel degelijk bezig met groen en compensatie. Er worden extra documenten opgesteld. De VVD ziet het probleem niet.
- De fractie vindt het erg belastend dat hiervoor een extra agendapunt moet worden gecreëerd.

Mw. Wilschut (PvdD):

- Zegt ook andere voorbeelden te hebben genoemd waar niet wordt gecompenseerd.

Dhr. Leemhuis (GroenLinks):

- Is het met de VVD eens dat het onderwerp niet alleen aan dit punt moet worden opgenomen. Het is te belangrijk om aan het eind van een commissie kort te behandelen.
- GroenLinks gaat samen met de PvdD een notitie over compensatie opstellen zodat een goede bespreking kan plaatsvinden.

Dhr. Castelein (D66):

- Is het eens met de heer Leemhuis. Het onderwerp compensatie verdient een meer integrale aanpak en bespreking. Als compensatie op de plek niet lukt, kijkt het college naar andere plekken. Is dat hier ook het geval?

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Sluit zich aan bij de woordvoeringen van de VVD en van GroenLinks.
- Vindt het vervelend dat het onderwerp moskee wordt gebruikt om dit te bespreken.

Mw. Wilschut (PvdD):

- Zegt dat haar inbreng niets met de moskee heeft te maken.

Dhr. Maat (Stadspartij):

- Is het met de meeste sprekers eens. De fractie wil een betere compensatie van groen en bomen. Als het niet op de plek kan, dan moet het elders.
- Wat vindt het college van de reactie van de wijkraad Paddepoel die zegt een besluit over de bomenkap uit te stellen totdat de zienswijzen zijn behandeld?

Wethouder Gijsbertsen:

- Begrijpt dat de vragen van de PvdD niet over dit specifieke geval gaan. Het gaat over compensatie in het algemeen.
- Het college heeft over compensatie gesproken. Soms lukt het niet alles te compenseren. De wethouder begrijpt dat volgens de commissie het bredere verhaal van belang is.
- Er ligt nog geen vergunningaanvraag. Er is dus nog tijd.

C1. Ingekomen stukken

De voorzitter:

- Twee nog binnengekomen brieven met betrekking tot punten die ook op de LTA staan, worden voor de commissievergadering geagendeerd. Het gaat om de evaluatie ecologisch beheer en de voortgang motie zelfbeheer in wijken.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Brief over graffiti: spreekster bedankt het college voor de opgestelde aanpak en ontvangt volgend jaar graag een evaluatie.

Dhr. Van der Glas (GroenLinks):

- Verzoekt het punt ecologisch beheer voor de decembervergadering te agenderen.

C2. Vaststelling verslagen 8 oktober en 5 november 2014

De verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.35 uur.